

Een Weerzien.

den ander. Ze voelde verdriet over hun doen, zoo graag had ze 't anders gewild, maar door haar verdriet kwam de vreugde lichten, dat ze zich voelde hoog boven hun kleine handelen, en dit verheven-zich-voelen misschien voortkwam uit 't tot gewoonte geworden ontleden van haar eigen en andrer daden. . .

Dat was de vreugde, de jubelende vreugde in haar over iets schoons, dat ze gevonden had, een boek, waarin ze, achter de zwarte letters, een ziel voelde leven, verwant aan de hare, en dat daarom dagen achtereen haar vulde met een blijde opgewektheid: 't weten van sympathie.

Dat was 't schoon vinden, 't bewonderen van de natuur, een altijd weerkerende genieting: de liefde voor de ontroerende maanlicht-avonden, de zonnig-geurende zomerdagen, de windrig-natte herfstmorgens, de starre, ijzige winternachten, de vreugde in uren-lange wandelingen door menschen-verlaten bosschen.

Was dit alles niet even troostend, niet even genotvol voor haar als 't werken voor Emma? Moest ze zich dwingen tot arbeid, die onvruchtbaar zou zijn voor haar en voor anderen? Nu in geen geval. Niets kon haar nu troosten, zelfs niet 't met zichzelf redeneeren, 't trachten te analyseeren van wat er met haar gebeurd was. Haar leed was nu onwrikbaar als een rotssteen, waartegen zichzelf opgedrongen troost moest neervallen zonder uitwerking.

Dit was in 't begin 't resultaat van haar denken na gesprekken met Emma. Maar langzamerhand voelde zij, hoe onwillekeurig de invloed van Emma's woorden op haar toenam, hoe zij belang begon te stellen in de vraagstukken, die haar nichtje interesseerden. En 't was een verwondering, dat 't haar zoo weinig moeite kostte, de redeneeringen van Emma te volgen en te begrijpen. Zoo was haar vroeger door de vriendschap met Henri Heerlen de liefde voor de natuur geopenbaard, en ze had toen gemerkt hoe die in haar lag, ongeweten en verborgen, plotseling rijzend omhoog, zelfbewust en schoon. Zoo ging 't nu weer, door de vriendschap voor Emma, met haar liefde en medelijden voor den verdrukte overal rondom haar, met haar strijd voor de vrijheid en de rechten van de vrouw. . . En als Emma sprak

over de conventie, de belachelijke conventie overal in de maatschappij, die 't iemand zoo moeilijk maakte *waar* te zijn en *waar* te doen, dan begreep ze dat geheel en al, omdat ze die ideeën in zichzelf terugvond, ongeweten, maar nu opeens helder en lichter in haar.

— Nu ben je gelukkig, had ze eens tegen Emma gezegd, maar zou je niet veel gelukkiger zijn, als je gehuwd was en een kindje hadt, dat je kon koesteren, en liefkoozen? Dat is toch het hoogste en mooiste, vind ik. Als werkelijk je man veel van je houdt, waarom zou je dan je andere affectie's moeten opofferen?

Emma glimlachte 'en antwoordde: O, soms kan ik wenschen te denken als jij, alles nog zoo lichtblauw en rose te zien. Maar ik, ik ben niet meer zoo'n idealiste, ik heb de waarheid al dikwijls van dichtbij aanschouwd en dan is ze vaak leelijk en grau. Er zijn zoo weinig mannen, die 't goed vinden in een vrouw, dat ze zich wijdt aan andere dingen dan aan 't huishouden. . . 't Zal beter worden, dat is zeker. Ik spreek van nu, van 't tegenwoordige. . . Maar als ik werkelijk eens een mocht leeren kennen, die 't niet alleen goed, maar ook mooi vond, dat ik mijn tijd verdeelde tusschen de zorgen voor 't huishouden en mijn studie, mijn schrijven, en ik had hem lief, even waar als ik toen meende Johan lief te hebben, je begrijpt Marie, dat ik dan niet weifelen zou. Je ziet 't, ik ben practischer dan jij. 't Ideale van de liefde, het geïdealiseer, bedoel ik, het kwijnend staren naar de maan en de sterren, is gestorven in me. En toch, al idealiseer ik niet alles meer, zooals vroeger, mijn idealen heb ik nog, maar 't zijn andere, zooals je weet. . . Zoóver ben ik nu gekomen door mijn denken, maar dat is niet zonder strijd gegaan. En nog zijn er uren, dagen, dat ik de studie haat, dat ik mijn boeken kon verscheuren, dat ik ze ellendig dor en troosteloos vind. Zoo in de lente, als 't zoo vreemd is in de lucht, als er wonderzoete geuren gaan, als 's avonds de stemmen van de menschen en 't tjilpen van de vogels hoog en ijel geruchten om je heen, als de straten lichtblauw-overwelfde hooge gangen zijn, waardoor